

Lapinlahden Varpaisjärven äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen yhdistäminen Lapinlahden neuvolaan

Pevamltk 12.05.2026 § 56
2276/00.01.00/2026

Valmistelija(t) Lasten ja nuorten terveystalvelujen päällikkö Sanna Niinimäki, sanna.niinimaki@pshyvinvointialue.fi 044 718 5940, palveluyksikköjohtaja Hanna-Mari Tanninen hanna-mari.tanninen@pshyvinvointialue.fi, 044 7186513, palvelualuejohtaja Minna Pitkänen, minna.pitkanen3@pshyvinvointialue.fi, 044 7401956

Päätös

Esittelijä teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen:

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta esittää Lapinlahden Varpaisjärven äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen yhdistämistä Lapinlahden neuvolaan aluehallitukselle ja edelleen hyvinvointialueen aluevaltuustolle päätettäväksi.

Juuso Niiranen teki vastaesityksen:

Viranhaltijan esitys hylätään ja vastaesitys hyväksytään. Suunnitelma keskittää Varpaisjärven neuvolapalvelut Lapinlahdelle uhkaa heikentää palveluiden saavutettavuutta ja lisätä alueellista eriarvoisuutta. Esitän, että Varpaisjärven äitiys- ja perheneuvola jatkaa entisellään. Neuvolatoiminnan ydin on varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisy, jotka toteutuvat parhaiten lähellä perheiden arkea. Paikallisen toimipisteen säilyttäminen ei ole ainoastaan mukavuuskysymys, vaan strateginen valinta, jolla torjutaan raskaampien ja kalliimpien erityispalveluiden tarvetta tulevaisuudessa. Lähipalvelu varmistaa, että kynnys hakea tukea pysyy matalana myös niille perheille, joilla on haasteita liikkumisen tai talouden kanssa. Pitkät asiointimatkat pienten lasten kanssa kuormittavat perheiden jaksamista ja lisäävät matkakustannuksia. Paikallinen neuvola on myös merkittävä vetovoimatekijä, joka pitää Varpaisjärven houkuttelevana asuinpaikkana nuorille perheille ja ylläpitää kylän elinvoimaa. Palveluverkkoa tarkasteltaessa on huomioitava, että keskittämisestä saatavat välittömät tilasäästöt voivat kääntyä pitkäaikaisiksi menonlisäyksiksi, jos perheiden ongelmat jäävät etäisyyden vuoksi havaitsematta ajoissa. Varpaisjärven äitiys- ja perheneuvolan säilyttäminen on investointi lasten turvalliseen kasvuun ja koko hyvinvointialueen sosiaaliseen kestävyys.

Tiia Eskelinen ja Jari Saario kannattivat esitystä.

Minna Back-Hytönen teki vastaesityksen:

Keskustan lautakuntaryhmä esittää palautusta valmisteluun Oravikosken, Timolan, Vehmersalmen ja Varpaisjärven neuvoloiden osalta. Valmistelussa selvitetään lautakunnalle päätöksenteon tueksi: 1. laajemmat kustannus- ja säästöanalyysit 2. tehdään lapsi- ja maaseutuvaikutusten arviointi, lisäksi selvitetään perheiden

mahdollisuudet päästä palveluihin julkisella liikenteellä 3. selvitetään mahdollisuudet yhdistää neuvola ja kouluterveydenhuollon vastaanottopäiviä, yhdistelmätehtäviä terveydenhoitajille 4. Selvitetään liikkuvien yhdistelmäpalveluiden järjestämisen mahdollisuudet ja kustannukset alueilla.

Jukka Muukka, Juuso Niiranen, Antti Valta ja Jari Saario kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiasta on tehty pohjaesityksestä poikkeava vastaesitys ja esitys asian palauttamisesta uudelleen valmisteluun, suoritetaan ensin äänestys Minna Back-Hytösen esityksestä asian palauttamisesta uudelleen valmisteluun.

Äänestyksessä JAA on pohjaesitys ja EI Minna Back-Hytösen vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä: 1

EI-ääniä: 8

JAA-ääniä antoivat: Paula Korhonen

EI-ääniä antoivat: Minna Back-Hytönen, Tuula Savolainen, Jukka Muukka, Antti Valta, Juuso Niiranen, Kari Riihola, Jari Saario ja Tiia Eskelinen

Koska asia palautuu valmisteluun, Juuso Niirasan vastaehdotuksesta ei äänestetty.

Päätökseksi tuli Minna Back-Hytösen vastaesitys.

Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä.

Esittelijä perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta päättää, että Lapinlahden Varpaisjärven äitiys- ja lastenneuvolapalvelut yhdistetään Lapinlahden neuvolan toimipisteeseen 1.8.2026 alkaen.

Ennakkovaikutusten arviointi

Lapinlahden Varpaisjärven äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen siirtäminen Lapinlahden neuvolaan pidentää osalla perheistä asiointimatkaa, mutta palvelujen kokonaisuus on jo osittain keskitetty, mikä vähentää muutoksen vaikutusta arkeen. Keskittäminen parantaa palvelujen jatkuvuutta, saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa henkilöstön kollegiaalista tukea ja työhyvinvointia. Samalla resurssien käyttö tehostuu ja palvelut yhdenmukaistuvat. Kokonaisuutena muutos tukee palvelujen tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta järjestämistä.

Ennakkovaikutusten arviointi on kuvattu tarkemmin oheisaineistona olevassa erillisessä liitteessä.

Toimivallan peruste Hallintosääntö 41 §, lautakunnan yleiset tehtävät kohta 2
Hallintosääntö 41 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1, 2 ja 4

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan oheisaineistona:

- Ennakkovaikutusten arviointi
- Siirtoesitys (Power point -esitys)

Valmistelu

Lapinlahden Varpaisjärven lastenneuvolapalveluiden asiakasmäärä on tällä hetkellä 62 lasta (0-6 vuotiaita). Äitiysneuvolan asiakkaat asioivat jo Lapinlahden neuvolan toimipisteessä, jossa myös äitiysneuvolan lääkäripalvelut ovat. Lastenneuvolapalvelut on tuotettu siten, että terveydenhoitaja on käynyt Lapinlahden terveysaseman toimipisteeltä Varpaisjärven toimipisteessä kerran viikossa. Lastenneuvolan lääkäripalvelut on toteutettu Varpaisjärven neuvolan toimipisteessä.

Lapinlahden Varpaisjärven neuvolan lähin toinen neuvolan toimipiste on Lapinlahden neuvola (etäisyys 22 kilometriä).

Yhden työntekijän toimipisteeseen liittyy useita haavoittuvuuksia:

- asiakasturvallisuuteen ja työhyvinvointiin liittyvät riskit,
- palvelun keskeytyminen äkillisten poissaolojen vuoksi ja
- työntekijän kuormittuminen ja kollegiaalisen tuen puute.

Suurempaan toimipisteeseen siirtyminen mahdollistaa asiakasaikojen riittävyyden ja kohdennetun tuen oikea-aikaisuuden myös henkilöstöpoissaolojen aikana.

Toiminnan keskittämisellä saavutetaan kustannussäästöjä erityisesti:

- lääkinnällisten laitteiden hankinnoissa,
- rokotteiden varastoinnissa ja logistiikassa,
- hoitotarviketilausten keskittämisessä ja päällekkäisten toimintojen vähenemisessä ja
- henkilöstön virantoimitusmatkojen ja tilavuokrien vähenemisellä.

Neuvolatoimintaa ohjaava asetus (93/2026) ei määrittele neuvolapalvelujen sijaintia kunnassa. Lapinlahden Varpaisjärven neuvolapalvelujen keskittäminen Lapinlahden neuvolaan turvaa palvelut asiakkaalle edelleen saman kunnan sisällä toteutuvaksi.

Lapinlahden Varpaisjärven toimipisteen äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen siirtämistä Lapinlahden terveysasemalla sijaitsevaan neuvolaan esitetään toteutettavaksi 1.8.2026 alkaen. Siirtoesitys pohjautuu perhe- ja vammaispalvelujen R3 uudistuksen toimeenpanosuunnitelmaan ja palveluverkon uudistamiseen.

Tavoitteena on turvata Lapinlahden Varpaisjärven alueen lasta odottaville ja alle kouluikäisten lasten perheille tasavertaiset, laadukkaat ja jatkuvat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut, vahvistaa henkilöstön työhyvinvointia sekä parantaa asiakas- ja työturvallisuutta.

